

Január

SVIATOSŤ KRSTU

I.

SVIATOSTI

Evanjeliá nám podávajú správu o tom, že ľudia nielen Pána Ježiša počúvali, ale že sa ho aj chceli dotknúť, lebo z neho vychádzala sila, ktorá všetkých uzdravovala (porov. Lk 6, 19). Mohli by sme sa teda pýtať: Nie sme my, ľudia 21. storočia v nevýhode oproti tým, čo žili v danej dobe v Palestíne a mohli sa Ježiša dotknúť, rozprávať sa s ním a zakúsiť jeho spasiteľnú moc? Ježišovo vykupiteľské pôsobenie nebolo ukončené jeho smrťou, zmŕtvychvstaním a nanebovstúpením. On nám, svojej Cirkvi, zanechal nádherné dedičstvo: seba samého, svoje pôsobenie – tajomným a nevysloviteľným spôsobom – vo sviatostiach.

Pápež Lev Veľký to opísal takto: „*To, čo bolo na Kristovi počas života viditeľné, prešlo do sviatostí*“ (KKC 1115). Vo sviatostiach stretávame Pána, ktorý nám odpúšťa, uzdravuje nás, posilňuje, potešuje a dáva nám svoju milosť. Kristus chce dať každému človeku účasť na svojej sláve a na svojom božskom živote. Sviatosť je viditeľný znak tejto božskej neviditeľnej skutočnosti.

Každá sviatosť má tri podstatné vlastnosti:

- vonkajší, zmyslami vnímateľný znak,
- vnútorné pôsobenie Božej milosti,
- ustanovenie Ježišom Kristom.

Sviatosti sa týkajú všetkých etáp a všetkých dôležitých chvíľ života kresťana: dávajú životu viery kresťanov vznik a rast, uzdravenie a poslanie. V tomto je určitá podobnosť medzi etapami prirodzeného života a etapami duchovného života.

KRST - BRÁNA DO ŽIVOTA

Krst je pre nás, katolíkov, prvá sviatosť a základ celého kresťanského života. Vieš, čo znamená slovo KRST? Slovo krst je staroslovanského pôvodu. Výraz „kristiť“ znamená „pokristiť sa“, teda špeciálnym spôsobom – osobne, duchovne a navždy – sa začleniť do Krista. V ruštine slovo „krest“ znamená krst a zároveň kríž. Staršie grécke slovo „baptizein“ znamená vstúpiť, ponoriť, očistiť – teda najprv fyzicky vstúpiť do vody, v ktorej sa krstilo ponorením, a mocou tohto obradu duchovne očistený vstúpiť do kresťanského života. Krst, ktorý sa udeľuje v mene Otca, i Syna,

i Ducha Svätého je viac ako len obrátenie. Je to nový život v Kristovi. Preto ešte nasleduje pomazanie olejom, oblečenie do bieleho rúcha a zapálenie krstnej sviece. V týchto katechézach si postupne vysvetlíme aj jednotlivé symboly krstu: voda, kríž, olej a krizma, biele rúcho, svieca, krstný patrón.

SYMBOLY KRSTU – VODA

Na slávnosť Zjavenia Pána sa zvykne požehnávať voda. Voda je symbolom života. To poznáme z prírody. Keď dlhšiu dobu nepolejeme kvietky, zvädnú a nakoniec uschnú a zahynú. Voda je najrozšírenejšou látkou na povrchu zeme. Aj sám človek sa skladá prevažne z vody – tvorí 70% ľudského tela. Kde je voda, tam je život. Pán Ježiš hovorí o živej vode, ktorej on sám je prameňom: „*Ak je niekto smädný a verí vo mňa, nech príde ku mne a nech pije. Ako hovorí Písmo, z jeho vnútra potečú prúdy živej vody*“ (Jn 7, 37-38).

Vodu potrebujeme aj na to, aby sme sa zbavili špiny a preto sa umývame, aby sme boli čistí. To sa v prenesenom význame deje pri krste: krst znamená nový život čistého Božieho dieťaťa. Preto sa krst udeľuje čistou vodou. Ak by sa použilo niečo iné, napr. mlieko, bol by krst neplatný. Pre platnosť je rovnako potrebné, aby sa voda liala (nestačí len pokropiť alebo namočiť prst do vody a urobiť krížik na čelo dieťaťa). Zároveň pri liatí sa hovoria slová: „*(Meno), ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Duchu Svätého*.“ Musia sa presne takto vysloviť. Toto poverenie dal Pán Ježiš učeníkom, ísť do celého sveta a ohlasovať evanjelium, získavať nových učeníkov a krstiť ich (porov. Mt 28, 16-20).

Za bežných okolností krst udeľuje vysvätený služobník Cirkvi (diakon, kňaz, biskup). V prípade nebezpečenstva smrti môže krstiť každý človek (napríklad zdravotná sestra v nemocnici, mama alebo otec dieťaťa, ba dokonca aj neveriaci človek), ale musí dodržať postup krstu (matériu a formu) a mať úmysel robiť pri krste to, čo robí Cirkev.

KRSTITEĽNICA

Krst je jednou z troch iniciačných sviatostí. Keďže obrady iniciácie Cirkvi sa začínajú krstom a vedú k prijatiu Eucharistie, krstiteľnica a jej umiestnenie má odrážať cestu kresťana cez vody krstu k oltáru. To je dôvod, prečo je v niektorých kostoloch krstiteľnica umiestnená centrálné pri vstupe do kostola. Naznačuje to, že sviatosť krstu otvára bránu do Cirkvi a vedie nás k oltáru – k Eucharistii.

MODLITBA VĎAKY PRI KRSTITEĽNICI

Istý kňaz rozpráva: Spomínam si na muža, ktorý sa častejšie modlieval pri krstiteľnici. Keď sme sa viac spoznali, povedal mi dôvod. Pred dvadsiatimi rokmi pod vplyvom prostredia a doby ochladla jeho viera. Chýbal mu živý kontakt s Cirkvou. Vtedy sa stretol s ľuďmi, ktorí mu preukazovali pozornosť, úctu i lásku. Hoci sa dozvedel, že sú členovia istej sekty, neprekážalo mu to. Stretával sa s nimi, oni ho navštevovali, čítal ich knihy a časopisy, rozprávali sa o aktuálnych témach a rozoberali ich v duchu Biblie.

Keď ho oslovili, aby vystúpil z Katolíckej cirkvi, cítil niečo vo svojom vnútri, čo mu v tom bránilo. Dokonca za neho napísali list, ktorý mal iba podpísať a odoslať na faru, kde bol v matrike pokrstených zapísaný. Tri dni nosil list so sebou. Nie a nie ho podpísať. Aj keď sa medzi novými priateľmi cítil dobre, nemohol.

Raz, bolo to v sobotu predpoludním, vošiel do kostola. Práve prebiehal krst. Po rokoch si vypočul celý obrad. Prežíval každé gesto, každé slovo. Vtedy dostal silu a po skončení obradu všetko vyrozprával kňazovi. Ten, hoci mal ďalšie povinnosti, venoval mu dlhý čas. V to dopoludnie začal viac chápať a žiť sviatosť krstu a našiel pokoj vo svojom srdci.

ZVLÁŠTNA KRSTITEĽNICA

V kostole pri kláštornej škole v Belmonte v Severnej Karolíne v Amerike je zvláštna krstiteľnica, ku ktorej sa viaže tento príbeh:

Mnísi, ktorí založili školu, každý deň na ceste do mesta prechádzali okolo veľkého žulového plochého balvanu. Priťahoval svoju pozornosť nielen veľkosťou, ale aj kontrastom s okolím. Jednoducho tam akosi nepasoval. Keď sa spýtali miestnych na ten balvan, dozvedeli sa zaujímavú vec. V minulosti predstavoval miesto, kde sa predávali otroci. Muži, ženy a deti boli postavení na tento plochý balvan, aby si ich kupujúci mohli lepšie obzrieť a následne kúpiť.

Mnísi sa rozhodli použiť tento balvan. Dopravili ho do kláštora. V jeho strede vytesali priehľbeň, aby ho mohli požívať ako krstiteľnicu. Na novú krstiteľnicu vytesali nápis: *„Nad týmto kameňom boli niekedy ľudia predávaní do otroctva. Teraz nad týmto kameňom skrze vody krstu sa ľudia stávajú slobodnými Božími deťmi.“*

DEŇ KRSTU

Viete, v ktorom kostole ste boli pokrstení? Poznáte deň vášho krstu? Je napísaný v krstnom liste. Ak ho nemáte po ruke, spýtajte sa pána farára, aby nahliadol do farskej matriky. Deti, mladí, po-proste svojich rodičov, aby vám porozprávali o vašom krste. Zapamätajte si dátum vášho krstu, aby ste mohli sláviť deň vášho znovuzrodenia pre večný život.

Ak sa niekto spýtal sv. Jána Pavla II., aký bol najdôležitejší deň v jeho živote, odpovedal: *„Deň, keď som bol pokrstený.“* Karol Wojtyła bol pokrstený vo Farskom kostole Obetovania Panny Márie vo Wadowiciach 20. júna 1920, na 33. deň po jeho narodení.

Krst je teda „bránou“ či „vstupom“ do nového života v Kristovi a je nesmierne významný. Všetky ostatné sviatosti závisia od tejto prvej – od sviatosti krstu.

TU SA TO VŠETKO ZAČALO

Svätý Otec Ján Pavol II. v príhovore v rodných Wadowiciach povedal: *„tu sa to všetko začalo: život, škola, štúdiá, začalo sa divadlo... a kňazstvo“.* Emeritný pápež Benedikt XVI. počas návštevy rodného mesta svojho predchodcu v roku 2006 uviedol: *„Pri svojich návratoch k týmto počiatkom často spomínal jedno znamenie: znamenie krstného prameňa, ku ktorému prechovával osobitnú úctu v kostole vo Wadowiciach. V roku 1979 počas svojho prvého putovania*

Poľskom sa vyznal: *„Pri tomto krstnom prameni som obdržal milosť stať sa Božím synom, prijať vieru v môjho Vykupiteľa a začlenil som sa do spoločenstva jeho Cirkvi. Tento krstný prameň som už raz pobožkal, slávnostne, v roku osláv Milénia krstu Poľska, ešte ako krakovský arcibiskup. Urobil som to ešte raz (...) na päťdesiate výročie svojho krstu, už ako kardinál. Dnes som tento krstný prameň pobožkal tretí raz, keď som tu prišiel z Ríma ako nástupca svätého Petra“ (Wadowice, 7. jún 1979).*

Tieto slová: „tu sa to všetko začalo“ si počas inauguračnej slávnosti v roku 2015 „prepožičal“ náš otec biskup Mons. Stanislav Stolárik, keď Božia prozreteľnosť nasmerovala jeho kroky do Rožňavy, kde sa narodil a bol pokrstený a o 60 rokov neskôr tu prevzal úrad diecézneho biskupa.

„Tu sa to všetko začalo.“ – nech tieto slová rezonujú aj v nás, keď s úctou prechádzame okolo krstiteľnice, či už tej, kde sme boli pokrstení, alebo vôbec v každom kostole. Prosme, aby sa upevnilo naše puto s Bohom, ktoré bolo vytvorené pri našom krste.

OSLÁVTE VÝROČIE KRSTU SVOJICH DETÍ

Z narodenín sa zvykne robiť veľká udalosť, hlavne keď ide o menšie deti, tak prečo neosláviť aj výročie krstu? Veď krst je duchovným narodením do Božej rodiny, ktoré dáva dieťaťu novú identitu, osobitné právomoci a povinnosti a životné poslanie. Keď sa naplno rozvinie, potom je krst udalosťou, ktorá úplne zmení život.

Oslava výročia krstu vašich detí je jedným zo spôsobov, ako zdôrazniť jeho dôležitosť a naučiť ich, čo znamená. Spolu s dieťaťom si do rodinného kalendára zaznačte dátum výročia jeho krstu, aby sa malo na čo tešiť, a krátko sa porozprávajte o tom, prečo budete mať špeciálnu oslavu.

Pripravte si: krstnú sviečku vášho dieťaťa, krstnú košielku, krstný list, fotografie alebo video z krstu, svätenú vodu.

V tento veľký deň vyskúšajte jeden alebo viacero z nasledujúcich nápadov:

Rozprávajte dieťaťu o jeho krste

Môžete to urobiť aj pri jedle alebo počas rodinnej modlitby. Vyberte fotografie a/alebo video z veľkého dňa, ktoré vám pomôžu rozprávať o tejto udalosti. Prejdite si základné prvky krstu („Najprv sa kňaz/diakon opýtal, aké meno ti chceme dať, a my sme povedali ___“ atď...), vrátane akýchkoľvek zaujímavých alebo úsmevných detailov.

Vysvetlite význam krstu

Vysvetlite dieťaťu, že jeho krst bol ako „druhé narodenie“. Podobne ako pri jeho biologickom narodení, aj pri ňom bola použitá voda. A tak ako biologické narodenie z bábätka urobilo člena vašej rodiny, krst z neho prostredníctvom moci Duchu Svätého urobil Božie dieťa. Ako Božie dieťa získalo mnoho bratov a sestier, ktorí sa krstom tiež stali Božími deťmi, a stalo sa členom rodiny nazývanej Cirkev.

Vykonajte si rodinnú pobožnosť

Ponúkame vám aj praktickú pomôcku na oslávenie krstu (aj birmovania) vášho dieťaťa, alebo iného člena rodiny – krátku rodinnú pobožnosť, ktorú si môžete stiahnuť z webovej stránky Rožňavskej diecézy: www.burv.sk

Nech tento rok, kedy v našej diecéze slávime rok sviatostí krstu a birmovania bola v nás posilnená viera a my sme ešte účinnejšie čerpali silu z prijatých sviatostí a privádzali aj druhých k ich hlbšiemu chápaniu a prežívaniu.

NA PREHLBENIE TÉMY

Katechizmus Katolíckej cirkvi: <https://dkc.kbs.sk/dkc.php?in=kkc1212>

Katechézy o sviatostiach: <https://www.youtube.com/@Katechezy>

3MK - 3 minúty katechizmu: https://www.youtube.com/watch?v=_gfwSqeIUBA&t=2s